



SANT JOAN DE L'ERM

Sant Joan de l'Erm està situat al Pirineu lleidatà. Limita a l'est amb el Principat d'Andorra, la Seu d'Urgell i el riu Segre; a l'oest, amb Sort i la vall del Noguera Pallaresa; al sud, amb el riu de Castellàs i, al nord, s'aixeca la serra de la Màniga. La meitat meridional està constituïda per les últimes serres del Pirineu, que tenen les màximes elevacions al tossal de l'Orri (2.410 m), a la serra Seca (2.172 m) i a les Planes (1.920 m). La meitat septentrional forma part de la serralada Pirinenca, amb el pic de Salòria (2.789 m), el pic de la Màniga (2.515 m), el bony de Trescul (2.405 m), el pic Moscater (2.322 m), la serra Plana (2.284 m) i la serra de Francolí (2.052 m), que s'aixequen sobre els rius Noguera Pallaresa, Lladorre, Santa Magdalena, Aós i Civís.

Per arribar-hi, la carretera principal és la de Montferrer a Castellbó. Al Km 1'5 hi ha el desviament a l'aeroport de la Seu; al Km 2'2 hi ha el desviament a Aravell, que queda a la dreta; al Km 9, Castellbó (va ser el centre del vescomtat de Castellbó i conserva moltes cases dels segles XV i XVI; hi destaquen la Col·legiata de Santa Maria de Castellbó, la Mare de Déu del Remei de Castellbó, la Creu de Pal de Castellbó, els colomers, el castell i el pont. S'hi fa "El Mercat Càtar", que és un mercat de tipus medieval. També s'hi pot veure el "Foc Inquisitorial", a càrrec del Grup de Diables de l'Alt Urgell).

A partir d'aquí hi ha una pista, actualment asfaltada, que arriba fins a Sant Joan de l'Erm, passant per Turbiàs (el poble on viu el meu tiet), les Eres i Sant Andreu. Pujant per la carretera que va pel bosc, s'arriba a l'església de Sant Joan (que té un campanar modern) i, seguint a uns 300 m, s'arriba al coll de la Basseta (que està a 1.700 m d'altitud). Hi ha un pla ple de pins silvestres i el refugi del Centre Excursionista de Catalunya, on hi ha habitacions per llogar, bar i restaurant .

La gent hi va per practicar l'esqui nòrdic. S'hi pot llogar el material, fer cursets amb monitor i comprar els forfaits per practicar l'esqui per unes pistes (camins) meravelloses, que adequen amb motos de neu els professionals del refugi. Entre setmana, hi van escoles de la Seu, que hi porten la mainada a fer cursets i a esquiar i també n'hi ha de tot arreu de Catalunya que hi van.

A Sant Joan es poden fer moltes excursions per pistes forestals: a peu, amb bicicleta, amb 4x4. Es pot anar: a Rialp, per pistes forestals direcció la Culla i al pic de l'Orri (hi ha 27 km), a Tírvia (31Km) passant pel riu Magdalena, a l'ermita de santa Magdalena, a les bordes de Conflent, a Aós de Civís i, d'allà, cap a Andorra. Des de la Culla es pot anar esquiant a Portainé i allà canviar d'esquís i fer esqui alpí .

Aconsello anar a veure Sant Joan vell, destruït el 1936, protegit com a bé cultural d'interès local. És a 5 km de Sant Joan nou i situat a la pista de Montenartró, al vessant del Pallars Sobirà. Només queden restes d'edificis en ruïnes. Les més significatives són les d'una façana on s'obre una porta en arc de mig punt.

Es diu que l'any 1208 el vescomte Arnau de Castellbó hi va portar el Sant Graal, que abans es guardava a Besiers. La seva funció era d'hospital i lloc d'acolliment. El Santuari era administrat pel cabiscol de la Col·legiata de Castellbó, pel batlle i pels regidors de la vila.

Us he parlat de Sant Joan de l'Erm perquè durant els anys 80 i 90 hi vaig anar molt: a esquiar i, a l'estiu, a fer excursions. En tinc molts bons records.

Al principi d'anar-hi, les pistes per arribar-hi no estaven asfaltades, la llum la feien amb un generador i a les dotze de la nit s'apagava.

El dilluns de Pasqua es feia un dinar de germanor, es feien (com diuen per allà) corders a la brasa i la mainada compartia les seves "mones de Pasqua". Hi venia la gent dels pobles de la vall i la de la Seu .

Hi ha coses que han canviat per a millor i d'altres que estan igual.

El meu tiet va ser durant molts anys l'encarregat del Xalet o refugi de la Basseta i, fins passats els 80 anys, va seguir fent de monitor d'esquí i esquiant. Ara té 93 anys i viu uns mesos a Turbiàs i d'altres a Saragossa amb la seva companya, que és bastant més jove.

Ara hi vaig menys, encara que el meu germà també viu per la vall de Castellbó.

Espero que us hagi agradat i interessat.